Van:	Milieudefensie Westerveld
Onderwerp:	Fwd: Aanvullende zienswijze op bp2018 van Milieudefensie en Bollenboos
Datum:	dinsdag 2 juli 2019 1:46:07
Bijlagen:	Aanvullende zienswijze bestemmingsplan buitengebied Westerveld 2018 dd 6 juni 2019.pdf Aanbiedingsbrief aanvullende zienswijze aan raads- en cie-leden 190626.pdf

---

Aan GS en PS,

Graag stuur ik u in afschrift de aanvulling op onze zienswijze op het bestemmingsplan 2018 van de gemeente Westerveld van Milieudefensie en Bollenboos.
Daarin gaan we onder andere in op de concequenties van het Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden door het RIVM en die van de uitspraak door de Raad van State over de PAS en met name over het begrip Project.
Beide moeten in onze ogen gevolgen hebben voor de ruimtelijke ordening t.a.v. bestrijdingsmiddelen-intensieve teelten, mede in het kader van het voorzorgprincipe. We vragen de provincie om daar waar ze er invloed op heeft om voldoende ruime spuitzones aan te houden t.o.v. erfgrenzen van gevoelige objecten zoals woningen, scholen, bedrijven, campings, en van grondwaterbeschermingsgebieden, van biologische gronden en van natuur.
We vragen u deze informatie vandaag nog door te sturen zodat GS en PS er over kan beschiikken tijdens de bijeenkomst op 4 juli over gewasbeschermingsmiddelen.

Hoogachtend,
Martje Verf
namens Miliedefensie en Bollenboos, beide uit Westerveld.

Aan geadresseerd lid van de gemeenteraad Westerveld

Van Vereniging Milieudefensie (Amsterdam) / Milieudefensiegroep Westerveld (Havelte)
p/a Markeweg 11
7971 CW Havelte
westerveld@milieudefensie.nl
en
Stichting Bollenboos
p/a Dwarsdrift 24
7981 AP Diever
info@bollenboos.nl

Over aanvullende zienswijze bestemmingsplan buitengebied

Afschrift Gemeente Westerveld, Postbus 50, 7970 Havelte, info@gemeentewesterveld.nl
Provincie Drenthe, Postbus 122, 9400 AC Assen, post@drenthe.nl

Plaats Havelte

Datum 26 juni 2019

Geacht lid,

Op 6 juni 2019 zonden wij bijgaande aanvullende zienswijze op het Ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Westerveld 2018 aan B&W en de gemeenteraad.
Navraag leert dat de zienswijze weliswaar vanaf 11-06 inzichtelijk is voor alle raadsleden via iBabs en op 13-06 op een lijst van ingekomen stukken heeft gestaan, maar op zijn vroegst op de agenda van de cie Fysiek domein en Middelen van 27 augustus wordt geplaatst.

In verband met te verwachten ontwikkelingen begin juli 2019 aangaande de bestemmingsplannen achten wij deze aanvullende zienswijze op dit moment zodanig actueel en opportuun dat wij deze alsnog direct aan alle gemeenteraads- en commissieleden sturen.

Middels deze aanvullende zienswijze komen wij tot de conclusie dat het Ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Westerveld 2018 zoals momenteel in procedure is, niet uitvoerbaar is met name omdat het niet voldoet aan de eisen zoals deze voortvloeien uit de Wet natuurbescherming.

Wij dringen er op aan dat B&W dit lopende voorstel niet aan de gemeenteraad voorleggen, maar er met spoed zorg voor dragen dat er een bestemmingsplan buitengebied wordt ontwikkeld dat voldoet aan alle wettelijke eisen.

Wij hopen dat de inhoud van de aanvullende zienswijze zal bijdragen aan een zorgvuldige besluit-vorming.

Hoogachtend, namens Milieudefensie en Bollenboos

Henk Baptist Martje Verf

PS We zijn uiteraard bereid e.e.a. nader toe te lichten: mail naar westerveld@milieudefensie.nl

Aan Burgemeester en wethouders Westerveld
C.c. Gemeenteraad Westerveld

Adres Postbus 50, 7970 Havelte.
info@gemeentewesterveld.nl
griffie@gemeentewesterveld.nl

Van Vereniging Milieudefensie (Amsterdam) / Milieudefensiegroep Westerveld (Havelte)
(hierna genoemd: Milieudefensie)
p/a Markeweg 11
7971 CW Havelte
westerveld@milieudefensie.nl
06-11401316 / 0521-342814

en

Stichting Bollenboos (hierna genoemd: Bollenboos)
p/a Dwarsdrift 24
7981 AP Diever
info@bollenboos.nl

Over Aanvullende zienswijze op ontwerp-Bestemmingsplan Buitengebied Westerveld 2018

Plaats Havelte

Datum 6 juni 2019

Geacht college,
Geachte gemeenteraad,

Samenvatting

B&W Westerveld hebben aangegeven het bestemmingsplan buitengebied 2018 in september 2019 in de gemeenteraad te willen behandelen. Milieudefensie en Bollenboos wensen hun zienswijze aan te vullen naar aanleiding van recente ontwikkelingen, zogeheten nova.
Er zijn nieuwe gegevens ter beschikking gekomen over de verspreiding van bestrijdingsmiddelen buiten de velden waar ze zijn toegepast. Er zijn gegevens beschikbaar gekomen die aangeven dat het toelatingsbeleid van de Ctgb ontoereikend is. Er zijn gegevens beschikbaar gekomen over effecten van bestrijdingsmiddelen op de gezondheid. Er zijn gegevens beschikbaar gekomen over de achteruitgang van de insecten. De regelgeving rond Natura 2000-gebieden is door de EU verduidelijkt, waarna door de Raad van State een uitspraak is gedaan met betrekking tot het PAS en de verdere toepassing van de Habitatrichtlijn.

Dit houdt ondermeer in dat het bestemmingsplan passend moet worden beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming.

Mede door deze nieuwe ontwikkelingen is het huidige voorstel voor het bestemmingsplan buitengebied 2018 niet uitvoerbaar. Mede door deze nieuwe ontwikkelingen is een plicht voor een passende beoordeling en daarmee m.e.r. plicht ontstaan voor dit bestemmingsplan.
Geadviseerd wordt het onvolledige voorstel niet aan de gemeenteraad voor te leggen en er met spoed zorg voor te dragen dat een bestemmingsplan wordt ontwikkeld dat voldoet aan de wettelijke eisen.
Geadviseerd wordt in landbouw te differentiëren naar melkveehouderij, intensieve veehouderij, akkerbouw, fruitteelt, groenteteelt, sierteelt. Ter bescherming van de inwoners en de natuur kan per groep een goede ruimtelijke ordening tot stand worden gebracht.

Inhoud

Samenvatting 1
Inleiding 3
Opsomming nova 3
t.a.v. verspreiding bestrijdingsmiddelen 3
t.a.v. humane gezondheid 4
t.a.v. Natura 2000 4
Bespreking nova 5
Nova ten aanzien van verspreiding 5
Nova ten aanzien van humane gezondheid 5
Nova ten aanzien van Natura 2000-gebieden 5
Bestaand beroep en zienswijzen 6
Implicaties voor het bestemmingplan buitengebied 7
Bewoners 7
Gezondheid aanwonenden 7
Gebruiksmogelijkheden eigen bodem 8
Tussenconclusie 1 9
Natura 2000-gebieden 9
Passende beoordeling ontbreekt 9
Tussenconclusie 2 11
M.e.r. plicht 11
Advies 11

Tip: klik in het tabblad Beeld het Navigatievenster aan.
Links in beeld verschijnt dan een aanklikbare inhoudsopgave.

Inleiding

Naar aanleiding van de brief van B&W aan de gemeenteraad van 25 april 2019 waarin B&W het voornemen uitspreken om het Bestemmingsplan Buitengebied 2018 in september 2019 in de gemeenteraad te behandelen berichten wij u als volgt.

Hierbij wensen wij onze zienswijze aan te vullen en deze tevens te beschouwen als een nadere motivering. Deze aanvullende zienswijze heeft betrekking op dezelfde plandelen als waarvoor eerder een zienswijze is ingediend, dan wel een beroep loopt bij de Raad van State (Bestemmingsplan Buitengebied 2017).

Sinds de zienswijze-termijn van dit Bestemmingsplan 2018 in juni 2018 hebben zich belangrijke ontwikkelingen voorgedaan, zogeheten nova, die als ze bekend waren geweest tijdens de zienswijze-termijn zeker een rol hadden gespeeld in de besluitvorming, dan wel in de ingediende zienswijzen. Deze nova zijn feiten en omstandigheden die hebben plaatsgevonden na de zienswijze-termijn, die bij de indiener van de zienswijze niet bekend waren en redelijkerwijs niet bekend konden zijn en, als zij wel eerder bekend waren geweest, tot een andere zienswijze zouden hebben geleid.

Opsomming nova

Deze nova zijn onder meer:

t.a.v. verspreiding bestrijdingsmiddelen

Resultaten onderzoek Meten=weten, maart 2019. https://www.metenweten.com/onderzoek

Montforts, M.H.M.M. , C.E. Smit, J.M. Wezenbeek en A.G. Rietveld, 2019. Bestrijdingsmiddelen en omwonenden. Samenvattend rapport over blootstelling en mogelijke gezondheidseffecten. RIVM Rapport 2019-0052, Bilthoven.

Vermeulen RCH, Duyzer J, Figueiredo DM, Gerritsen-Ebben MG, Gooijer YM, Hoftijser GW, Holterman HJ, Huss A, Jacobs CJM, Kivits CM, Krop EJM, Kruijne R, Lageschaar LCC, Mol JGJ, Oerlemans A, Sauer PJJ, Scheepers PTJ, Van de Zande JC, Van den Berg F, Wenneker M. 2019. Research on exposure of residents to pesticides in The Netherlands (Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden). Universiteit Utrecht.
Link naar rapport, samenvatting, reacties RIVM en Ctgb, kamerbrief:
https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-infrastructuur-en-waterstaat/documenten/kamerstukken/2019/04/10/aanbieding-blootstellingsonderzoek-gewasbeschermingsmiddelen

Buijs, J. & Samwel-Mantingh, M. 2019. Een onderzoek naar mogelijke relaties tussen de afname van weidevogels en de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen op veehouderij-bedrijven in Gelderland. Onderzoeksrapport, Buijs Agro-Services, Bennekom.
Link naar volledige rapport:
http://www.wecf.eu/nederland/publicaties/weidevogels-bestrijdingsmiddelen.php
en naar reacties op dit rapport:
http://www.wecf.eu/nederland/nieuws/2019/presentatie-gelderland.php

t.a.v. humane gezondheid

Er bestonden reeds tal van publicaties die een verband aantonen tussen bestrijdingsmiddelen en humane gezondheid. Nieuw zijn enkele recente wetenschappelijke publicaties waar nogmaals wordt bevestigd dat deze verbanden bestaan.
Enkele voorbeelden:

Bakian (Amanda) & James A. VanDerslice, 2019. Pesticides and autism.
Prenatal and early life pesticide exposure linked to modest increases in risk of autism. *BMJ* 2019;364:l1149 doi: 10.1136/bmj.l1149 (Published 20 March 2019)

Brouwer (Maartje), Anke Hussa, Marianne van der Mark, Peter C.G. Nijssen, Wim M. Mulleners, Antonetta M.G. Sas, Teus van Laare, Geert R. de Snoof, Hans Kromhout & Roel C.H. Vermeulena, 2017. Environmental exposure to pesticides and the risk of Parkinson's disease in the Netherlands. Environment International 107 (2017) 100–110

Ehrenstein, Ondine S von, Chenxiao Ling, Xin Cui, Myles Cockburn, Andrew S Park, Fei Yu, Jun Wu & Beate Ritz, 2019. Prenatal and infant exposure to ambient pesticides and autism spectrum disorder in children: population based case-control study. BMJ 2019;364:l962. https://doi.org/10.1136/bmj.l962

Park (Alice), 2019. A Mother's Exposure to Pesticides During Pregnancy May Raise Children's Autism Risk. http://time.com/5555300/pesticide-exposure-autism/

Yan (Dandan), Yunjian Zhang, Liegang Liu, Nian Shi, Hong Yan, 2018. Pesticide exposure and risk of Parkinson's disease: Dose-response meta-analysis of observational studies. Regulatory Toxicology and Pharmacology 96 (2018) 57–63.

t.a.v. Natura 2000

Conclusie A-G van 25 juli 2018 inzake C-293/17 en C-294/17
Uitspraak H.v.J. van 7 november 2018 in de gevoegde zaken C-293/17 en C/-294/17
Uitspraak RvS van 29 mei 2019 in de zaken 201600614/1/R2, 201600617/1/R2, 201600618/1/R2, 201600620/1/R2, 201600622/1/R2 en 201600630/1/R2.
De verwachting is dat de Raad van State op korte termijn (deze weken) uitspraak doet in meerdere zaken waarin sprake is van bestemmingsplannen waarin onvoldoende bescherming wordt geboden aan Natura 2000-gebieden.

Nieuwe publicaties:
Kleijn, David; Bink, Ruud J.; Braak, Cajo J.F. ter; Grunsven, Roy van; Ozinga, Wim A.; Roessink, Ivo; Scheper, Jeroen A.; Schmidt, Anne M.; Wallis de Vries, Michiel F.; Wegman, Ruut; Zee, Friso F. van der; Zeegers, Th., 2018. Achteruitgang insectenpopulaties in Nederland: trends, oorzaken en kennislacunes. Rapport 2871, Wageningen Environmental Research, Wageningen :
https://www.wur.nl/upload_mm/4/6/d/e067cf64-3fc9-41cb-8558-8a26c8a0459d_rapport-achteruitgang-insectenpopulaties-in-nederland-trends-oorzaken-en-kennislacunes.pdf

Sanches-Bayo, F & Wyckhuys, K.A.G., 2019. Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. Biological Conservation, vol. 232, April 2019, pages 8-27.
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0006320718313636

Bespreking nova

Nova ten aanzien van verspreiding

Door de nova is inmiddels bewezen dat gebruikte bestrijdingsmiddelen een ruimere verspreiding in de omgeving hebben dan voorheen bewezen werd geacht, met name doordat er meerdere wijzen zijn waardoor de bestrijdingsmiddelen zich verspreiden. Nevel en drift blijken een groter bereik te hebben. Verdamping vindt lange tijd plaats en kent mede daardoor een grote verspreiding. De gifdeeltjes binden zich aan fijnstof en accumuleren op deze wijze als huisstof in woningen. Bovendien worden gifdelen verspreid door ander landbouwkundig gebruik.
Het RIVM concludeert uit het Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden (OBO) dat omwonenden van bollenvelden op meerdere manieren bestrijdingsmiddelen binnenkrijgen en dat daarin gradiënten voorkomen afhankelijk van de afstand tot bespoten velden. Het RIVM geeft aan dat er kennislacunes bestaan ten aanzien van de gezondheidaspecten van omwonenden.
In de toelatingsprocedures van het Ctgb zijn diverse parameters niet of onvoldoende beschouwd, dan wel niet gebaseerd op de nu via het OBO verkregen inzichten. Dit betreft onder andere de effecten van de mix van verschillende bestrijdingsmiddelen en de gevolgde verspreidingsroutes van bestrijdingsmiddelen. Al eerder was door de Gezondheidsraad (2014) aangegeven dat er onzekerheden zijn ten aanzien van de effecten van kwetsbare groepen.
Het RIVM dringt er op aan om zo spoedig mogelijk verbeteringen aan te brengen in de methodiek van beoordeling.
Het RIVM doet de aanbeveling om de mogelijkheden tot het verminderen van blootstelling van omwonenden te benutten in regelgeving, zoals de Omgevingswet en het Activiteitenbesluit. Hierin kunnen nadere regels worden gesteld voor de minimale afstand van de bespuiting tot de erfgrens van de woning en voor het gebruik van specifieke technieken bij de bespuiting (driftreductie).

In het OBO is een onderzoeksgrens aangehouden van 250 meter van de betrokken bollenvelden waardoor tot die afstand verhoogde concentraties van bestrijdingsmiddelen zijn aangetroffen. Deze grens is het gevolg van de gebruikte methode. Niet kan worden gesteld dat de verspreiding van bestrijdingsmiddelen is beperkt tot deze grens.

Nu het OBO heeft aangetoond dat tot op een afstand van 250 meter van bollenvelden concentraties van bestrijdingsmiddelen voorkomen die kunnen worden gerelateerd aan de betrokken bollenvelden is deze conclusie ook van toepassing op natuurterreinen.

Nova ten aanzien van humane gezondheid

Alleen al uit de nova komt naar voren dat er forse risico’s zijn voor ongeboren en pas geboren kinderen. Dit uit zich met name enkele jaren later in leer- en groeistoornissen.
Het verband tussen het bloot staan aan bestrijdingsmiddelen en het optreden van Parkinson moet als bewezen worden beschouwd.

Nova ten aanzien van Natura 2000-gebieden

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) signaleerde onduidelijkheden in de Wet natuurbescherming (Wnb) en in de toepassing van deze wet. Deze wet is gebaseerd op de Habitatrichtlijn. De conclusies van de Advocaat-Generaal van het Hof van Justitie en de uitspraak van het Hof van Justitie hebben duidelijkheid verstrekt over de juiste interpretatie

van de bepalingen van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding daarvan heeft de RvS op 29 mei 2019 uitspraak gedaan.
Relevante zaken daarbij zijn de volgende.

De definitie van het begrip ‘project’ is verduidelijkt. Onder ‘project’ moet worden verstaan elke handeling die effecten kan hebben op een Natura 2000-gebied.
In de Wnb werd onderscheid gemaakt tussen ‘projecten’ en ‘andere handelingen’. Velerlei landbouwkundig gebruik zou vallen onder het begrip ‘andere handelingen’. Feitelijk is dit begrip, hoewel het nog in de wetstekst staat, niet meer van toepassing. Omdat daar naar was gevraagd heeft het HvJ aangegeven ook het weiden van vee en het op of in de bodem brengen van meststoffen in de nabijheid van Natura 2000-gebieden kunnen worden aangemerkt als project in de zin van de Habitatrichtlijn. Gezien de motivering kan worden geconcludeerd ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen of het aanleggen van drainage of beregeningsputten in de nabijheid van Natura 2000-gebieden kunnen worden aangemerkt als project in de zin van de Habitatrichtlijn. Dit zou impliceren dat er een vergunningplicht inzake de Wnb kan bestaan of bestaat voor bollenteelt in de nabijheid van Natura 2000-gebieden. Dit impliceert in ieder geval dat er de plicht is om voor dit bestemmingsplan een Passende beoordeling te maken.

Er bestaat vrijstelling van vergunningplicht voor activiteiten die reeds plaatsvonden vóór de inwerkingtreding van de Habitatrichtlijn. Je zou dus de redenatie kunnen volgen dat percelen reeds in landbouwkundig gebruik waren voor deze datum (7 december 2004). Het HvJ en RvS hebben aangegeven dat dit alleen het geval is wanneer het gaat om één enkele verrichting die zich kenmerkt door een gemeenschappelijk doel, continuïteit en volledige overeenstemming, met name wat betreft de plaatsen waar en de voorwaarden waaronder de activiteit wordt uitgevoerd.
Dit betekent dat als een landbouwperceel na 2004 in gebruik is genomen voor bollenteelt (of voor een andere teelt waardoor het landgebruik verandert) er sprake kan zijn van een vergunningplicht inzake Wnb.
De hoofdlijn van de uitspraak van de RvS is dat het PAS, alsmede de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving buiten werking is gesteld omdat niet is voldaan aan de eisen die worden gesteld aan een Passende Beoordeling. Het rechtsgevolg is dat vergunningen gebaseerd op het PAS waartegen bezwaren of beroepen zijn ingediend, vrijwel zeker zullen worden vernietigd. Dit zelfde geldt voor besluiten aangaande bestemmingsplannen waarin het PAS een rol speelt.

Bestaand beroep en zienswijzen

De beroepsgronden, ingediend door Bollenboos en Milieudefensie op het bestemmingsplan 2017 zijn tevens van kracht op het bestemmingsplan 2018.

In het beroep is de realiseerbaarheid van het plan met betrekking tot de stikstofemissies aan de orde gesteld. Betwijfeld wordt of het plan voldoet aan de eis dat geen verdere toename van stikstofemissies kunnen plaatsvinden als gevolg van toegestane ontwikkelingen. Tevens is hierbij reeds aan de orde gesteld dat stikstofemissie ook kan plaatsvinden door niet uit de stal afkomstige emissies, zoals beweiding, bemesting en transporten. Met de uitspraak inzake het PAS is het vrijwel zeker dat het beroep gegrond is en het besluit uit 2017 zal worden vernietigd. Het beroep richt zich tevens op het niet instellen van spuitvrije zones waar dat vanwege de aanwezigheid van gevoelige objecten noodzakelijk wordt geacht.

Ten aanzien van het bestemmingsplan 2018 zijn door 60 inwoners, Bollenboos en Milieudefensie zienswijzen kenbaar gemaakt die betrekking hebben op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de landbouw. Het beroep van 2017 van Bollenboos en Milieudefensie is hierin herhaald.

In deze aanvullende zienswijze wordt tevens gevraagd om planologische beperkingen voor de lelieteelt vast te stellen. De zorgen hebben betrekking op volksgezondheid, woon- en leefklimaat, water- en bodemkwaliteit, ontrekken van grondwater, het cultuurlandschap inclusief de essen, achteruitgang van insecten, Natura 2000-gebieden, waterwingebied en landbouwverkeer.

Implicaties voor het bestemmingplan buitengebied

Zowel Staatsecretaris Dijksma in 2014 als recent minister Schouten geven aan dat gemeenten in het bestemmingsplan in het kader van een goede ruimtelijke ordening een afweging kunnen maken tussen alle bij het gebruik van de gronden betrokken belangen en functies, bijvoorbeeld tussen de bestemming agrarische bedrijvigheid en wonen. Daarbij kan de gemeente rekening houden met een afstand tussen het telen van gewassen of fruit en nabijgelegen gevoelige objecten als woningen (erfgrens) om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen. Bij deze afweging kan ook het voorzorgsbeginsel een rol spelen.

Bewoners

Bij de effecten op de bevolking gaat het niet alleen om volksgezondheid, maar ook om zaken als gewenst grondgebruik, hinder, maatschappelijke onrust, economisch nadeel voor andere bedrijven, mogelijke contaminatie bio-teelten, wegblijvende recreanten, imago-schade als schone natuurprovincie, dure drinkwatervoorzieningen, et cetera. Dit moet worden afgewogen tegen de economische belangen van de telers.
De afweging, geformuleerd als een goede ruimtelijke ordening, is een primaat van de gemeenteraad. Deze moet (gevoelsmatig) de tegenstrijdige belangen tegen elkaar afwegen en een vorm van evenwicht aanbrengen.

Gezondheid aanwonenden

Uit de nova (verspreiding en effecten) blijkt dat de volksgezondheid in de huidige situatie niet kan worden gegarandeerd.
Op 27 mei 2019 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen meten=weten en de Ctgb.
Uit dit gesprek blijkt dat de Ctgb weliswaar de garanties geeft dat het effect van enkelvoudige stoffen waarvan de belasting onder de door hen gehanteerde normen ligt, geen gezondheidseffecten heeft, maar dat er onvoldoende onderzoek is en onzekerheden bestaan ten aanzien van de mix van bestrijdingsmiddelen en effecten op hersenen en zeer jonge kinderen.

Weliswaar wordt (terecht) gesteld dat bij goed landbouwkundig gebruik de contaminatie van bestrijdingsmiddelen blijft onder de huidige daarvoor geldende normen voor voedingsmiddelen. Maar uit het OBO blijkt dat meerdere vormen van contaminatie niet in de normen zijn vervat. De normen blijken niet gebaseerd op gericht onderzoek maar op modelbeschrijvingen. De normen zijn opgesteld voor de blootstelling aan één enkele stof terwijl het usance is dat er met meerdere middelen tegelijkertijd worden gespoten. De normen zijn niet toepasbaar op jonge en onvoldragen kinderen.

De normen zijn gebaseerd op andere verspreidingspatronen dan nu zijn geconstateerd. Bovendien zijn er vaak geen normen: zo is er voor de bodem geen norm per middel.

Het is algemeen bekend dat niet altijd wordt voldaan aan een goed landbouwkundig gebruik. Voorbeelden hiervan zijn dat een bollenteler
- meermalen per week wenst gebruik wenst te maken van bestrijdingsmiddelen maar de windcondities dit niet toelaten (maximaal toegestane windsnelheid is 5 m/s). De praktijk is dan dat bij meer dan toegelaten wind toch wordt gespoten,
- spuit met te hoog ingestelde spuitarmen (doppen mogen maximaal 50cm boven het gewas,
- een te grote druk op de tank en een te grote rijsnelheid spuit waardoor het effect van de drift-reducerende doppen verloren gaat.
- meer middelen gebruikt dan is toegestaan, zie:
https://www.greenpeace.org/nl/natuur/14074/overwinning-voor-transparantie-bestrijdingsmiddelen/
Het effect is dat omwonenden aan meer drift/nevel blootstaan dan in het theoretisch model. Deze problemen kunnen niet worden afgedaan als een handhavingsprobleem.
De bewering dat de contaminatie volgens de huidige normen geen gevaar vormt voor de volksgezondheid wordt weersproken door medisch onderzoek. Uit epidemiologisch onderzoek blijkt dat ondanks al deze normen toch humane effecten optreden.
Het star vasthouden aan het adagium dat er geen gevaar bestaat voor de volksgezondheid, zowel van kinderen als oudere mensen is niet reëel te noemen.

Gebruiksmogelijkheden eigen bodem

Daarnaast bestaat het recht om de (eigen) bodem te kunnen gebruiken voor de eigen doel-einden. Dit is vervat in artikel 13 van de Wet bodembescherming, het ‘zorgplicht artikel’.
Op ieder die op of in de bodem handelingen als bedoeld in de artikelen 6 t/m 11 Wbb verricht, rust de verplichting om te zorgen dat door die handelingen de bodem niet wordt verontreinigd. Deze zorgplichtbepaling verplicht bij (dreigende) bodemverontreiniging tot het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevergd. Artikel 13 Wbb richt zich niet alleen op de directe veroorzaker van een verontreiniging, maar ook op degene die bevoegd en feitelijk in staat is om een overtreding van de zorgplicht te voorkomen dan wel te beperken.

Nu de gemeente Westerveld door het onderzoek van Meten=Weten en het OBO op de hoogte is van het feit dat bodems van (moes)tuinen zodanig zijn verontreinigd dat deze niet meer kunnen worden gebruikt voor de eigen doeleinden, bijvoorbeeld het telen van gifvrije groenten en fruit, is de gemeente verplicht maatregelen te nemen deze verontreinigingen te voorkomen en toch zeker te beperken.

Los van voorstaande is inmiddels duidelijk dat het zeer intensieve gebruik van bestrijdings-middelen vlak bij woonomgevingen als hinder worden beschouwd en incidenteel ook tot acute gezondheidsschade leidt.
De aanbevelingen die gelden, zoals; kinderen, huisdieren, voedsel, was naar binnen en ramen en deuren sluiten, schoenen bij de deur uitdoen, enz. zijn niet effectief en verhinderen de bewoners hun huis en tuin zo te gebruiken als ze zelf willen. De aanbeveling zou aanvaard-baar zijn wanneer de bespuitingen schaars plaatsvinden, maar zijn onaanvaardbaar en niet toepasbaar wanneer dit meermalen per week plaatsvindt. Uit het OBO (novum) blijkt dat de contaminatie dagen aanhoudt.

Tussenconclusie 1

Op basis van de beschikbare gegevens concluderen wij dat ten aanzien van gevoelige objecten een spuitvrije zone noodzakelijk is van tenminste 250 meter.
Overgangsrecht: Wij stellen voor dat een spuitvrije zone van 100 meter wordt ingesteld voor bestaande situaties en wel met onmiddellijke ingang. Nieuwe percelen voor bollenteelt mogen niet in gebruik worden genomen op een afstand minder dan 250 meter van gevoelige objecten.

Natura 2000-gebieden

Binnen de gemeente Westerveld bevinden zich drie Natura 2000-gebieden, Holtingerveld, Dwingelderveld en Drents-Fries Wold / Leggelderveld. In deze natuurgebieden is sprake van vergrassing en verdroging. De insectenstand is niet zoals het moet zijn. De biodiversiteit gaat achteruit.
Samengevat wordt dit geduid dat de staat van instandhouding niet gunstig is. Ingevolge de Habitatrichtlijn en bijgevolg de Wet natuurbescherming rust op de lidstaat Nederland de plicht in deze gebieden de gunstige staat van instandhouding te herstellen.
De ongunstige staat van instandhouding wordt toegeschreven aan diverse oorzaken die elkaar versterken. Onder deze oorzaken zijn de externe factoren stikstofbelasting, verdroging en bestrijdingsmiddelen.

Passende beoordeling ontbreekt

Ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan mogen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de Natura 2000 gebieden. Artikel 2.7 eerste lid van de Wnb is van toepassing. Wanneer geen maatregelen en/of regels worden opgenomen in het bestemmingsplan om een toename van stikstofuitstoot door veeteelt of transporten, verdroging door drainage of waterputten en chemische belasting door bestrijdingsmiddelen te beperken is de kans dat er negatieve effecten optreden aanwezig. In gevolge het bepaalde in art.2.7 en 2.8 van de Wnb moet in eerste instantie een Passende Beoordeling van het plan worden gemaakt. Let wel, naar de vigerende normen. Een oude Passende beoordeling volstaat niet meer.
Niet is gebleken dat voor dit plan of vorige plannen reeds een adequate Passende Beoordeling is gemaakt. Het plan kan slechts worden vastgesteld nadat uit de Passende Beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van onze Natura 2000-gebieden niet zal aantasten.
Ten aanzien van stikstof blijkt uit het lopende beroep dat de voorzieningen in het bestemmingsplan onvoldoende zijn om de zekerheid te verkrijgen dat er geen staluitbreidingen et cetera komen die leiden tot een toename van de stikstofemissie.
Uit de nova komt naar voren dat ook de invloeden van beweiding en bemesting moeten worden bezien. Op deze onderwerpen dient het bestemmingsplan passend te worden beoordeeld.

De verdrogingsproblematiek komt in het bestemmingsplan niet aan de orde. Mogelijk is men van mening dat de beheerplannen van de drie Natura 2000-gebieden voldoende bepalingen bevatten om te voorkomen dat de natuurlijke kenmerken van de gebieden niet zal worden aangetast. Dit is echter geenszins het geval. De regeling die in de beheerplannen is getroffen is in strijd met de Wnb. Bovendien zou het een tijdelijke maatregel zijn in afwachting van een verbetertraject en een Passende Beoordeling. Uit deze teksten is niet op te maken dat er een PB is uitgevoerd; integendeel. Het verbetertraject is nimmer uitgevoerd. Overigens is deze problematiek momenteel in behandeling bij de rechtbank Noord Nederland.

Het gevolg van dit onvoldoende functioneren van het beheerplan is dat deze problematiek nu onderdeel moet zijn van het bestemmingsplan. Ook op het onderwerp verdroging dient het bestemmingsplan passend te worden beoordeeld.

In 2014 is, naar aanleiding van Kamervragen het probleem van bestrijdingsmiddelen aan de orde geweest. De toenmalig staatsecretaris Dijksma gaf uitgebreid antwoord op vragen van Kamerlid Esther Ouwehand (PvdD) van 17 december 2014 (Bron: Tweede kamer, 2014-2015, nr. 833).
Uit antwoord 2 van de staatsecretaris blijkt dat het Ctgb gewasbeschermingsmiddelen en biociden als individuele middelen in een bepaalde teelt gedurende het teeltseizoen aan de hand van internationaal vigerende toetsingskaders op tal van aspecten beoordeelt. Eén van deze aspecten is het effect op niet-doelwit organismen. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar risico's voor deze organismen binnen het toepassingsgebied, maar ook naar risico's voor deze organismen buiten het toepassingsgebied. Dit kunnen bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden zijn. Voor het bepalen van deze risico's wordt uitgegaan van een «realistic worst case» scenario en het beschermen van kwetsbare soorten («vulnerable focal species»). De keuze van de kwetsbare soort is afhankelijk van het specifieke beschermdoel.

Het Ctgb kijkt tijdens de beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen nog niet naar de effecten van de toepassing van het totaal van middelen dat in een bepaalde teelt gedurende het teeltseizoen wordt toegepast. Om te voorkomen dat dit tot een onderschatting van het daadwerkelijke milieurisico zou kunnen leiden, hanteert het Ctgb een veiligheidsmarge. De beoordeling leidt alleen tot een toelating van individuele middelen als er geen onacceptabele risico's zijn voor niet-doelwit organismen. Bij goed landbouwkundig gebruik zijn de risico's van individuele middelen voor niet-doelwit organismen daarmee aanvaardbaar.

Uit de antwoorden 4 en 5 van de staatssecretaris blijkt verder dat er (toen, in 2014) nimmer Passende Beoordelingen waren verricht omdat de bollenteelt niet als een 'project', maar als 'andere handeling' werd beschouwd of dat er sprake was van bestaand gebruik. De staatssecretaris geeft in haar antwoord op de vragen 9 en 10 ook aan dat de provincies, als bevoegd gezag, beperkingen kunnen opleggen, zelfs aan bestaand gebruik, ter voorkoming van verslechtering van de kwaliteit van habitats waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen.

Uit deze beantwoording valt af te leiden dat niet aan de zekerheidseisen van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb kan worden voldaan omdat Passende Beoordeling steeds achterwege is gelaten, omdat daarnaast uitgegaan wordt van goed landbouwkundig gebruik, terwijl dat geen controleerbare voorwaarde is, en omdat de combinatie van gebruik van verschillende bestrijdingsmiddelen niet voldoende in het onderzoek van Ctgb is betrokken.

Op 27 mei 2019 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen Meten=Weten en het Ctgb. Tijdens dit gesprek gaf het Ctgb aan dat het niet mogelijk is om in een Passende Beoordeling voor een Natura 2000-gebied zodanige zekerheden te verkrijgen over de afwezigheid van effecten van aanwezige bestrijdingsmiddelen dat een vergunning op basis van de Wnb kan worden verleend. De conclusie werd getrokken dat uitsluitend afstand tot de afwezigheid van bestrijdingsmiddelen, de zekerheid kan bieden dat zich geen negatieve effecten op habitats voordoen.

Uit de nova is af te leiden dat:
- Het in gebruik nemen van percelen voor de bollenteelt als project in de zin van de Wnb moet worden gezien.

- Het in ieder geval uiterst onwaarschijnlijk is dat bollenteelt kan worden beschouwd als bestaand gebruik.
- De verspreiding van bestrijdingsmiddelen groter is dan gedacht.
- Dat de insectenstand zwaar onder druk staat hetgeen een verslechtering is van de kwaliteit van de habitats.
- Dat de werkwijze van het Ctgb, een generieke beoordelingsmethode, niet voldoet aan de eisen die aan een Passende Beoordeling, onder andere een individuele beoordeling, dienen te worden gesteld.

Het Ctgb gaf in het gesprek met M=W op 27 mei 2019 aan dat aan het voorzorgprincipe zoals geldt voor Natura 2000-gebieden, onmogelijk kan worden voldaan.
Wij zijn van mening dat natuurgebieden gifvrij dienen te zijn en dit kan alleen worden bereikt door ruimtelijke ordening, cq. het instellen van spuitvrije zones.

Dit betekent dat vele bollenpercelen binnen de gemeente vergunningplichtig zijn geworden inzake de Wnb. Dit is het gevolg van;
1. verruiming van het begrip project (geen 'andere handeling' meer),
2. verscherpen van het begrip 'bestaand gebruik',
3. het feit dat er een individuele beoordeling moet plaatsvinden.
Dat dit niet eerder is gedaan kan niet worden afgedaan als 'nieuw', maar is het gevolg van (bewust?) onjuist toepassen van wetgeving.

Dit betekent ook dat het bestemmingsplan, zonder dat daar een Passende Beoordeling aan ten grondslag ligt, geen mogelijkheden mag bieden aan het in gebruik nemen van gronden voor de bollenteelt of andere teelten die drainage / waterput / veel gifgebruik nodig heeft.

Tussenconclusie 2

Zoals het voorstel er nu ligt is het bestemmingsplan niet uitvoerbaar.
Op basis van de beschikbare gegevens concluderen wij dat ten aanzien van de Natura 2000-gebieden een spuitvrije zone noodzakelijk is van tenminste 250 meter. Zo niet meer, maar dit moet uit de Passende Beoordeling blijken.
Overgangsrecht; Wij stellen voor dat vooruitlopend op de maatregelen een spuitvrije zone van 100 meter wordt ingesteld voor bestaande situaties en wel met onmiddellijke ingang.

M.e.r. plicht

Op basis van het gestelde in artikel 7.2a , lid 1 Wm bestaat een wettelijke m.e.r.-plicht omdat op diverse fronten een Passende Beoordelingen moet worden uitgevoerd. Hiervoor is onderzoek noodzakelijk.
De Planmer uit 2012 en aanvulling 2016 , alsmede de Passende beoordeling uit 2017 voldoen niet meer.

Advies

Zowel Staatsecretaris Dijksma in 2014 als minister Schouten recent geven aan dat gemeenten in het bestemmingsplan in het kader van een goede ruimtelijke ordening een afweging kunnen maken tussen alle bij het gebruik van de gronden betrokken belangen en functies, bijvoorbeeld tussen de bestemming agrarische bedrijvigheid en wonen. Daarbij kan de gemeente rekening houden met een afstand tussen het telen van gewassen of fruit en nabijgelegen

gevoelige objecten als woningen om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen. Bij deze afweging kan ook het voorzorgsbeginsel een rol spelen.

Wij adviseren B&W dit onvolledige voorstel niet aan de gemeenteraad voor te leggen en er met spoed zorg voor te dragen dat een bestemmingsplan wordt ontwikkeld dat voldoet aan de wettelijke eisen.
Geadviseerd wordt daarin in landbouw te differentiëren naar melkveehouderij, intensieve veehouderij, akkerbouw, groenteteelt, fruitteelt, sierteelt, boomteelt. Ter bescherming van gevoelige locaties zoals inwoners en natuur kan per veehouderij-type / teelt-groep een goede ruimtelijke ordening tot stand worden gebracht.
Hierbij kan verder onderscheid in ruimtelijke ordening gemaakt worden op basis van
- grondgebonden / niet-grondgebonden
- extensief / intensief
- biologisch / gangbaar
- wel / niet gesloten kringloop
- geen / veel bestrijdingsmiddelengebruik, kunstmest, diermedicijnen, enz.

Hoogachtend,
namens

Milieudefensie en Bollenboos,

Henk Baptist Martje Verf